

SLOVENSKI vestnik

GLASILO SLOVENSKE KOROŠKE

Danes je Jugoslavija
nedvomno država z
izrazito socialistično
in napredno ureditvijo!

LETNIK V

DUNAJ, V SREDO, 12. VII. 1950

ŠTEV. 50 (323)

Narodi naj odločajo o svoji usodi sami

V borbi za vplivna področja med Sovjetsko zvezo in Zedinjenimi državami Amerike je dejstvo, da postaja trenutno prav korejsko ljudstvo žrtev te politike. Obe velesili sta besedo mir v propagandi hladne vojne največkrat uporabljali. Takoj po vojni so znani krogi v Ameriki razglajali, da je mir mamlodane nemogoč in v obrambo miru grozile z atomskim orožjem, z druge strani so jih obtoževali Sovjeti v obliki obtožbe: vojni hujskačji. Vojnega hujskaštva obdolženi so postajali z grozljivo vojno čimdalje pohlevnejši, s frazami o miru pa čimdalje glasnejši in pogostejši. Toda tudi v Moskvi že precej časa trdijo, da je vojna neposredna nevarnost, da visi mir na nitki in to odkritje spremljajo silne „akeije za mir“ vsepovsod, kjer izkazujejo diktatom iz Moskve slepo pokorščino. Mir pa da se da doseči samo na en način: s ponižnim izpolnjevanjem vseh ukazov iz Moskve, kajti vse drugo sodi v področje hujskanja na novo vojno in vsem tistim, ki se ne strinjajo s kominformovskim pojmovanjem miru, grozijo s prihodom Sovjetske armade, kolikor bo seveda v interesu miru, kot steber miru, prisiljena okupirati druge države.

To lepo geslo, besedo mir, uporabljajo na vsaki strani drugače. Kar zadeva besede in propagando, so razlike. Toda te razlike v besedah ne morejo prikriti značilne skupne poteze v politiki obeh velesil, udeleženk hladne vojne. Izkušnje so namreč pokazale, da niti prve, niti druge velesile v njeni mednarodni politiki ne vodijo miroljubne težnje in načelo spoštovanja neodvisnosti drugih narodov, temveč osebne koristi ter težnja, da bi si na škodo neodvisnosti in blaginje drugih narodov zagotovile koristi z organiziranjem lastnih blokov in področij vpliva. Na eni, kakor na drugi strani se skrivajo za lepimi besedami nelepa dejanja.

Svetu je že davno znano kar zadeva politiko monopolov Amerike. Kar pa je v sedanjem položaju novo, je dejstvo, da so prišli takšni nedemokratski in agresivni elementi odkrito do izraza tudi v zunanji politiki Sovjetske zveze. To se je najbolj izrazito pokazalo v trenutku, ko je skušalo vodstvo Sovjetske zveze prisiliti pod svoj vpliv novo Jugoslavijo.

In vojna na Koreji je brez dvoma ena izmed tistih strahotnih posledic, do katere nujno vodi vsakršna politika interesnih področij med najmočnejšima velesilama na svetu. V bistvu je vojna na Koreji v tej politiki interesnih področij borba med Ameriko in Sovjetsko zvezo za strateške pozicije na Daljnem vzhodu. Obe velesili sta oborožili, vsaka na svojem interesnem vplivnem področju, Korejce. Sovjetska zveza je Ljudsko republiko Korejo oborožila tako daleč, da so voditelji, vsekakor z vednostjo in odobravitvijo Sovjetske zveze, smatrali za ugoden trenutek za osvoboditev južnega dela svoje domovine izpod vlade, postavljene po ameriškem vplivu in vzorcu. Toda njihova akcija je izzvala reakcijo ameriških imperialistov, ki so komaj dočakali, da bi jo izkoristili kot napad in s tem prikrili tudi druge svoje napa-

Vpoklic ameriških rezervistov

Odredbo ameriške vlade o vpoklicu rezervistov, da bi pomagali Južni Koreji, ki je bila sklenjena koncem zadnjega tedna, smatrajo tako ameriški kakor tudi inozemski krogi poleg odločitve predsednika Trumana o vojaški pomoči Južni Koreji za najvažnejši ukrep. Vodilni republikanci imenujejo ta vpoklic rezervistov „pameten in potreben“.

Vojaški krogi izjavljajo, da bi bilo na podlagi zakona o mobilizaciji zajetih 9,790.000 moških v staro-

sti od 19 do 25 let. Od teh pa bi jih lahko 1,440.000 takoj vpoklicali, v kolikor bi bili pri naboru spoznani za sposobne.

V proračunu za leto 1951 je bilo predvidenih 1,506.600 oficirjev in moštva, zdaj pa računajo, da bodo oborožene sile zvišali nad več kot 2 milijona mož. Hkrati ko je ameriška vlada odredila vpoklic rezervistov, je proračunski odbor senata z veliko večino odobril kredit za obrambo države v višini 14.6 milijarde dolarjev.

General Mc Arthur vrhovni poveljnik oboroženih sil OZN

Zadnji petek popoldne se je Varnostni svet sestal na seji, kjer je razpravljalo o imenovanju vrhovnega poveljnika oboroženih sil, ki so na razpolago Organizaciji združenih narodov. Nadalje je tudi razpravljalo o uporabi zastave OZN, ki so jo prvič uporabljali opazovalci Organizacije združenih narodov v palestinski vojni. S sedmimi glasovi,

trije zastopniki so se glasovanja vzdržali, je Varnostni svet sklenil, da bo pozval Združene države Amerike, naj imenujejo vrhovnega poveljnika za vse zavezniške čete, ki se borijo v Južni Koreji. V soboto pa je predsednik Truman imenoval za vrhovnega poveljnika oboroženih sil OZN generala Mc Arthurja, (Nadaljevanje na drugi strani)

Ali bo imela 15. francoska vlada več uspeha

Kakor smo poročali že v naši zadnji številki, tudi Queuille-ju ni uspelo, da bi sestavil vlado za daljši čas. Že po dveh dneh je bil prisiljen, da odstopi, in Francija je ostala ponovno brez vlade. Takoj po odstopu Queuille-ja je predsednik republike Auriol poveril nalogo za sestavo nove vlade dosedanjemu obrambnemu ministru in voditelju demokratično-socialistične unije osvobodilnega gibanja Rene Plevenu, čeprav ima demokratično-socialistična unija samo 14 sedežev v francoskem parlamentu.

Kratko pred poveritvijo te naloge Plevenu je sporočil generalni sekretar socialistične stranke Guy Mollet, da smatra svojo nalogo za izvršeno. Izjavil je, da je izdelal „spravni program“, katerega so ostale stranke potrdile vsaj do 80 odstotkov. Mollet je predsedniku republike Auriolu zagotovil, da se

bo tudi v naprej trudil, da bi dosegel sodelovanje svoje stranke v bodoči vladi. Dobesedno je dejal, da je prepričan o temeljih za skupno delo.

Rene Pleven je nalogo za sestavo nove vlade sprejel in takoj pričel s pogajanjem. Najprej se je razgovarjal s predsednikom ljudske skupščine Herriot-om, nato pa s predsednikom republiškega sveta Monnerville-jem. Napram novinarjem je izjavil, da kažejo pogajanja z voditelji posameznih frakcij, da bo mogoče sestaviti močno vlado z jasno načrtanim programom.

Ako bo Plevenu uspelo, da bo za svojo vlado dobil potrebno zaupnico, bo lahko pričela z delom 15. francoska vlada 4. republike in končana bo vladna kriza, ki traja že skoraj tri tedne. — Od leta 1944 naprej je bila Francija že 86 dni brez vlade in je imela 14 vlad s 124 ministri.

dalne imperialistične akcije, ki jih, kot na primer na Formozi, že izvajajo.

Intervencija Amerike z bombniki, suhozemsko vojsko, vojnimi ladjami seveda ni nikaka „policijska akcija“, ki naj bi jo odredil Varnostni svet, temveč komaj dočakano vmešavanje v notranje zadeve korejskega ljudstva. Iz celega niza dejstev, ki označujejo ameriško imperialistično politiko na Daljnem vzhodu, lahko zaključimo, da je ameriška intervencija nasilni akt, naperjena proti korejskemu ljudstvu, čeprav se izgovarjajo, da je njihova intervencija posledica politike Sovjetske zveze. To pa ne zmanjša odgovornosti Amerike, ki jo nosi pred demokratičnimi množicami vsega sveta za zaostritev in

razširitev vojne na Koreji namesto, da bi storili vse, da bi prišlo korejsko ljudstvo do svojih pravic tako kakor si samo želi.

Nikakor pa to ne zmanjšuje odgovornosti za vojno na Koreji niti voditelj Sovjetske zveze. Borba korejskega demokratičnega ljudstva je brez dvoma pozitivna in vsak demokrat to borbo odobrava, kot vsako borbo katerega koli zatiranega naroda za svojo osvoboditev izpod imperialističnih zavojevalec. Vendar pa je pri tem poudariti dejstvo, da se osvobodilne borbe zatiranih ljudstev povsod ne krijejo s hegemonistično politiko Sovjetske zveze. Najočitnejši dokaz za to nam je bila Grčija. Medtem ko ameriški imperialisti izrabljajo vojno na Koreji za napade proti državam, ki so

Hrup v belgijskem parlamentu

Obe parlamentarni zbornici v Bruslju sta se v četrtek sestali k skupni seji, da bi sklepali o vprašanju povratka kralja Leopolda III. Socialisti so zagnali divji hrup in dejansko napadli krščansko socialnega senatorja Delwaija, ki je bil za časa nacistične zasedbe župan v Antwerpenu, in krščansko socialnega senatorja Leemansa, ki je bil za časa zasedbe generalni sekretar za gospodarska vprašanja. Tumult je trajal kake pol ure ob zasedenih diplomatskih ložah, tribunah in novinarskih mizah, da je bil predsednik prisiljen sejo prekiniti. Popoldne so sejo nadaljevali. Socialisti, ki vodijo trdovraten odpor proti povratku kralja, so pričeli takoj spet s hrupom in kričanjem.

ZDA in varnost v Nemčiji

Nemški kancler Adenauer je pred dnevi poslal vrhovni zavezniški komisiji pismo, v katerem je načel problem varnosti Nemčije. V zvezi z vsebino tega pisma je nato ameriški visoki komisar Cloy izjavil, da Nemčija ne potrebuje nobenih „uradnih jamstev“ za svojo varnost, ker bi zapadne sile vsak napad nanjo smatrale kot napad na njih same. Varnost Nemčije se ne ocenjuje samo z nemškega, temveč tudi z zavezniškega stališča.

V svojem pismu je Adenauer zahteval tudi ustanovitev zvezne nemške policije. Zdi se, da Cloy ne bi imel ničesar proti temu, ker je izjavil, da bi bilo treba to stvar proučiti. Cloy je tudi dejal, da je prepričan, da Sovjetska zveza ne želi vojne, v isti sapi pa je zatrdil, da bodo zapadne čete ostale v Nemčiji, dokler ne bo mir zagotovljen. Toda kdaj bo to? Gotovo ne kmalu, če bo v Nemčiji vladalo še nadalje tako stanje okupacije, kakoršno vlada sedaj.

Vremenska nezgoda v Franciji

V pokrajini Oise v Franciji, je v četrtek 6. julija nevihta opustožila 40.000 ha obdelane zemlje, katere škodo cenijo na štiri milijarde frankov.

se osvobodile imperialističnega jarma, jo Sovjetska zveza izkorišča za ustvarjanje vojne psihoze pod neiskrenimi parolami borbe za mir in z raznimi podpisnimi akcijami proti atomski bombi.

V konkretnem primeru je borba za mir v tem, da vojna na Koreji čimprej preneha, ne pa v tem, da se ustvarja vojna psihoza za tretji svetovni konflikt. Predvsem pa je dolžnost storiti vse, da se v svetu preneha s politiko vplivnih področij, ki so imela doslej za posledico vedno le vojne zapletljajave. To pa pomeni, pustiti je treba korejsko ljudstvo na miru, da si samo uredi svoja notranja vprašanja, pri čemer se bodo napredne sile Koreje prav tako razvile, da bodo lahko odločile o svoji usodi.

„Tako sem videl Jugoslavijo“

Ob koncu junija je v Milanu izšla knjiga znanega italijanskega naprednega delavca in docenta elektrotehnične fakultete turinskega vseučilišča Sacerdotija pod naslovom „Tako sem videl Jugoslavijo“.

Profesor Sacerdoti, ki je sicer član Nennijske italijanske socialistične stranke, je konec minule jeseni s skupino italijanskih socialistov — ekonomskih strokovnjakov obiskal Jugoslavijo. Ob tej priložnosti so med drugim proučevali kulturna in politična vprašanja, predvsem pa ekonomsko problematiko socialistične graditve Jugoslavije.

„Sedaj je Jugoslavija — piše Sacerdoti v svoji knjigi — nedvomno država z izrazito socialistično ureditvijo ter koraka odločno naprej, sledeč marksistični liniji navzlic velikim težavam zaradi položaja spričo informbirojevskih napadov. V Jugoslaviji se industrija razvija s takšno naglico, da bomo mi, Italijani, prav kmalu imeli na naši meji industrijsko in tehnično močno razvitega sosedo s socialističnim gospodarstvom in upravnimi oblikami, tako nasprotnimi in različnimi od naših, da bodo same po sebi močno orožje socialistične propagande.“

Na koncu svoje knjige piše Sacerdoti, da morajo italijanski socialisti upoštevati te jugoslovanske izkušnje na poti v socializem, ne glede na to, da so v Italiji drugačne vsiljene oblike socialistične graditve.

„Da bi bolje razumeli jugoslovansko stvarnost — piše Sacerdoti — se moramo predvsem seznaniti z velikim osvobodilnim in partizanskim gibanjem Jugoslavije, saj je to ena najlepših strani njihove zgodovine.“ Sacerdoti opisuje potem na več kot 20 straneh politično strukturo jugoslovanske federacije in posveča vso pozornost položaju italijanskih delavcev v Jugoslaviji. Pri tem opozarja na vse demokratične pravice, ki jih imajo kakor vsi ostali državljani. V knjigi nadalje poudarja, da se je delega-

cija italijanskih socialistov med svojim bivanjem v Jugoslaviji prepričala, da italijanske delavce v Jugoslaviji silno cenijo. Sacerdoti posveča precejšen del knjige svojim vtisom, ki jih je dobil pri obiskih v tovarnah, delavskih kolektivih, kmečkih delovnih zadrugah, otroških domovih itd., ter hkrati izraža svoje občudovanje ob velikem poletu in tekmovalnem duhu, s katerim delovni ljudje gradijo socializem v svoji državi.

Sacerdoti omenja v svoji knjigi tudi revizionistično stališče sovjet-

skih voditeljev v „vodilni vlogi Sovjetske zveze“ in obsoja informbirojske napade na Jugoslavijo, ko piše:

„Na temelju marksizma-leninizma je KP Jugoslavije ustvarila v svoji državi v posebnih razmerah listo, kar so ruski boljševiki ustvarili z Oktobersko revolucijo. To je hkrati tudi razlog, zakaj uživa KPJ zdaj takšen ugled v svetu; s svojo borbo je praktično potrdila pravilne postavke Lenina, uresničujoč socialistična načela o graditvi nove družbe.“

Kratke vesti iz JUGOSLAVIJE

Nova velika jeklarne v Guštanju — najmodernejša v Sloveniji

Stara guštanjska jeklarne s svojimi mračnimi in tesnimi delavnicami ni mogla več zadoščati potrebam današnje produkcije, zato so začeli z gradnjo velikih novih objektov, tako da se bo guštanjska železarna razvila v enega največjih železarskih podjetij v Jugoslaviji. Že lani so, ne da bi delavci prekinili z delom, začeli nad staro kovačnico postavljati železno konstrukcijo za novo moderno kovačnico, ki bo zaenkrat največja v Jugoslaviji. Prva polovica te nove kovačnice je že zgrajena in v njej so že začeli delati z velikimi pnevmatičnimi kladivi.

Prva polovica najmodernejših jeklarne v Sloveniji bo letos dograjena. Postavili bodo veliko elektropeč. Obratovati bo začela na Dan republike 29. novembra. Ko bo nova jeklarne popolnoma dograjena, se bo njena proizvodnja potrojila.

Sto vrst domačega jekla proizvajajo jeklarne v Jugoslaviji.

Proizvodnja jekla in železa je merilo, na kakšni industrijski stopnji so posamezne dežele. Pred vojno je Jugoslavija proizvajala komaj deset vrst jekla, danes pa se je

ta številka povečala na okrog sto vrst jekla, ki ga proizvajajo jeklarne v Jugoslaviji. V preteklem letu je bila proizvodnja jekla v Jugoslaviji za 71% večja od predvojnne, letos pa bo celo dvakrat večja. Da so bili v tako kratkem času doseženi tako veliki uspehi, je predvsem zasluga domačih strokovnjakov. To velja zlasti za strokovnjake železarn na Jesenicah, ki je takoj po osvoboditvi začela na industrijski način proizvajati 33 vrst jekla. Tako ima zdaj jeklarstvo v Jugoslaviji že trdno podlago za nadaljni razvoj. Premagana je bila tudi največja ovira: pridobivanje koks iz manjvrednega premoga. V Lukovcu pri Tuzli v Bosni že raste iz tal mogočna koksarna, ki bo dajala jugoslovanskemu železarstvu iz lignita izvrsten koks v zadostni količini.

Na Jelas-polju v Slavoniji sejejo riž

Na okrog 600 ha obsežnem zemljišču Jelas-polje, ki je že meliorirano, so začeli sejati riž. Že lani so pridelali tam okrog 150 vagonov riža. Letošnja setev poteka mnogo bolje kot lani. Zemljo so pripravili že pozimi, zagotovljeno pa je tudi kvalitetnejše seme. Sejali bodo okrog 6 vrst riža, da bi ugotovili katera vrsta tam najbolj uspeva.

du pričele z nenehnimi napadi proti severnokorejskim oddelkom. Poročevalci ameriških oboroženih sil v Koreji je izjavil, da bodo taki napadi mogoče ustavili napredovanje Severnokorejcev. Po zadnjih poročilih glavnega stana Mc Arthurja napreduje šest severnokorejskih divizij z okoli 50.000 moč proti Taejonu, začasni prestolnici Južne Koreje.

Kako bodo posamezne države pomagale Južni Koreji

Na podlagi resolucije, ki jo je sprejel Varnostni svet o pomoči Južni Koreji, bodo posamezne države nudile Južni Koreji naslednjo pomoč:

Amerika intervenira z letalskimi, pomorskimi in suhozemnimi silami. Ameriško letalstvo intervenira tudi severno od 38. vzporednika, to je v Severni Koreji, in sicer povsod, kjer je to iz vojaških razlogov potrebno.

Anglija je dala na razpolago vojne ladje, ki jih bodo uporabili v imenu Organizacije združenih narodov.

Avstralija je že poslala dva rušilca, da pomagata v pomorskih operacijah. Dala je na razpolago tudi skupino lovskih letal, ki spremljajo ameriške vojaške transporte iz Japonske v Korejo.

Nova Zelandija je dala Organizaciji združenih narodov na razpolago nekaj vojnih ladij.

Nizozemska je dala Organizaciji združenih narodov na razpolago svojo mornarico, razen tega pa se posvetuje z Indonezijo in državami Beneluxa o nadaljnjih ukrepih.

Nacionalistična Kitajska je pol-

uradno predložila, da stavi Organizaciji združenih narodov na razpolago 30.000 moč vojske in letalstvo, kar pa so Združene države Amerike zaenkrat odklonile.

Kanada je naznanila, da bodo pomorske enote, koncentrirane v Tihem oceanu, lahko uporabili v korejskih vodah, če se bo to zahtevalo.

Belgija je obljubila, da bo dala vso pomoč, ki jo more dati.

Brazilijska je obljubila, da bo dala Organizaciji združenih narodov vsa sredstva, ki so ji na razpolago.

Urugvaj, Argentina, Turčija, San Domingo in vseh 21 držav Latinske Amerike je odobrilo sklepe Varnostnega sveta, vojaške pomoči pa doslej še niso obljubile.

Indija je naznanila da odobrava načelo vojaških sankcij, ki jih je sklenil Varnostni svet, izraža pa upanje, da se bo zadeva rešila s posredovanjem.

Glede francoske udeležbe pri operacijah v Koreji je izjavil zunanji minister Schuman, da sedaj v tem pogledu od Francije nihče ne zahteva, ko je sama zaposlena v Indokini.

Spet pogajanja za avstrijsko državno pogodbo

London. — V ponedeljek so se v Lancaster House ponovno sestali namestniki zunanjih ministrov, da razpravljajo o avstrijski državni pogodbi. Kakor znano je bila zadnja seja dne 26. maja t. l. Ob zaključku redakcije še ni znano, če se bo pogajanj udeležil tudi sovjetski zastopnik Zarubin. Na zadnji seja dne 26. maja so zastopniki zapadnih sil izredno poudarili, da bodo kljub zavlačitvi s strani Sovjetske zveze nadaljevali z delom.

Tudi na Koroškem imamo koloradskega hrošča

K našemu zadnjemu obvestilu o širjenju koloradskega hrošča v Avstriji, ki je bil objavljen v Slovenskem vestniku z dne 24. 6. 1950, dostavljamo, da prihajajo iz Štajerske in Solnograške še vedno poročila o novih množičnih pojavih hrošča. 28. junija pa so našli hroščevе ličinke tudi že na Koroškem in sicer na Brnci na krompirišču blizu postaje.

Razvojna doba kororadskega hrošča še ni zaključena in še vedno se lahko pojavi tudi v drugih naših krajih. Kjer bi se pojavil in bi ga vsled brezbriznosti letos ne našli in zatrli, tam se utegne do prihodnjega leta tako razmnožiti, da bi ga sami ne mogli več zatreti.

Zato bodimo budni! Naslednji obvezni pregled krompirjevih nasadov je določen za 12. julij t. l.

Slovenska kmečka zveza

Ali so hitlerjanci neonacisti

Nacistični letalec Gordon Gallob bo v kratkem prišel pred ljudsko sodišče britanske cone, kjer bo sojen zaradi neonacizma. Ta bivši polkovnik „Luftwaffe“ je imel v okviru zveze neodvisnih (VdU) več govorov, ki so bili polni neonacističnih fraz. Baje nameravajo to organizacijo prepovedati v vseh pokrajinah britanske cone, kjer bodo imeli govorniki podobne govore. Kakšne govore pa naj imajo taki „odlični hitlerjanci“ in zakaj naj bi bili neonacisti, ko pa še niso nehali biti nacisti?

Ogromna škoda na žetevnih pridelkih vsled suše

Katastrofalna suša zadnjih osem tednov in nato nenavadni vročinski val je povzročil ogromno škodo na polju. V nekaterih krajih na Nižjem Avstrijskem so kmeljski pridelki uniženi do osemdeset odstotkov. Na Zgornjem Avstrijskem so računali škodo povprečno na 25 odstotkov, toda ponekod je žetev celo stoodstotno unižena. Škoda je deloma tako znatna, da bodo komaj dobili seme za prihodnjo setev. Vsled suše so poleg tega požgani tudi vsi travniki, tako da bo prihodnjo zimo občutno pomanjkanje krme in posledica bo, da bodo kmetje prisiljeni živino v večji meri oddajati ter se bo zaradi tega znižala tudi dobava mleka. Tudi naši kmetje so vsled suše silno prizadeti in z zaskrbljenostjo gledajo v bodočnost.

Jugoslovanska folklorna skupina v Angliji in Italiji

Iz Beograda bo odpotovala umetniška folklorna skupina, sestavljena iz štirideset umetnikov, ki bodo potovali v London na mednarodni folklorni festival. Na povratku iz Velike Britanije bo jugoslovanska folklorna skupina priredila nekaj predstav v Italiji.

Novi pravoslavni patriarh v Jugoslaviji

Sveti sinod srbske proslavne cerkve je izvolil 1. julija s 33 glasovi proti 25 glasovom srbskega škofa Vikentija Prodanova za patriarha. Mesto patriarha pravoslavne cerkve v Jugoslaviji je bilo izpraznjeno, odkar je nedavno tega umrl patriarh Gavriilo.

Vpoklic ameriških rezervistov

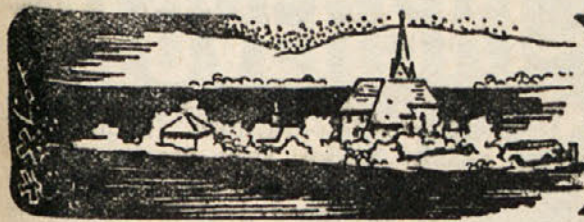
dosedanjega vrhovnega poveljnika ameriških čet na Daljnem vzhodu. Hkrati pa ga je pozval, da v svojem glavnem stanu razobesi zastavo OZN.

V zadnjih dneh so oddelki Severne Koreje prodirali vedno bolj na jug in s pomočjo težkih tankov vrgli ameriške čete s številnih položajev. Trenutno poteka bojna črta na višini 37. vzporednika in okoli 65 kilometrov južno bivše prestolice Seul. Proti vzhodu poteka bojnišče dalje proti jugu do pristanišča Jengtek. Iz glavnega stana Mc Arthurja poročajo, da je težišče napada severno-korejskih čet južno Suvona, medtem ko je na vzhodnem delu fronte bolj mirno. Nadalje poročajo iz glavnega stana, da večje ameriške edinice še niso prišle v dotiko s sovražnikom. Moč severnokorejskih oboroženih sil cenijo na več kot pet divizij.

Radio Severne Koreje je poročal, da so severnokorejske oborožene sile potopile ameriško križarko; nadalje je izjavil, da so med padlimi južnimi Korejci ugotovili trideset Japoncev.

Liberalni list „News Chronicle“ je pisal, da so Amerikanci v Koreji pred številnimi težkočami. Nima pomena da bi trenutno od njih pričakovali čudežev. Borili se bodo tako dolgo, dokler jim bo dovoljevalo število in oprema. Nevarnost pa, da bi jih vrgli v morje, bo mogoče

Bruselj. — Belgijska sindikalna zveza je organizirala iz protesta proti vrnitvi kralja Leopolda 24 urno generalno stavko.

Po naši zemlji

Št. Janž v Rožu. — Rac Janez pd. Horajnik nas je za vedno zapustil in dne 17. junija smo ga na domačem pokopališču položili k zadnjemu počitku. Rajni je bil vse svoje življenje zaveden Slovenec in je to tudi javno pokazal. Bil je vesele narave, zaradi česar je bil ob mnogih svaľbah za „vadovca“, t. j. tisti, ki vabi svate na ženitovanje. Pa tudi dober in navdušen godec je bil. Dolgo časa je vodil sveško godbo. Rojen je bil v Svečah, pozneje pa se je preselil v Št. Janž. Imel je mnogo prijateljev in znancev po vsem Rožu in vsi so prišli, da mu izkažejo zadnjo čast. Med pogrebi so bili tudi sveški gođci, ki so ob grobu igrali žalostinke. Od rajnega se je poslovil tudi domači moški pevski zbor.

Nekaj časa prej pa smo spremili k zadnjemu počitku Petra Partla, pd. Čareja iz Podsinje vasi. Na željo sorodnikov je bil pokopan na sveško pokopališču. Bil je doma iz Sveč. Od svojih mladih let je bil član sveškega pevskega zbora, pozneje pa, ko je prišel v Št. Janž oziroma Podsinjo ves, se je takoj pridružil tukajšnjim pevcem. Bil je vseskozi zaveden Slovenec in ni bilo prosvetne prireditve ali kar koli drugega, kjer ne bi bilo tudi Petra. Sodeloval je v vseh naših organizacijah, predvsem pa v Slovenski kmečki zvezi. Bil je tudi član občinskega odbora Demokratične fronte delovnega ljudstva za občino Št. Janž v Rožu. Na njegovi zadnji poti so ga spremljali poleg domačinov tudi vsi njegovi znanci iz vse okolice. Sveški pevski zbor mu je ob grobu zapel ubrane žalostinke in se tako poslovil od svojega tovariša, ki je bil vse svoje življenje navdušen pevec.

Oba draga rajna, Rac Janez in Peter Partl, naj počivata v miru in naj jima bo domača slovenska zemlja, ki sta jo vse svoje življenje nad vse ljubila, lahka. Zaostalim pa naše iskreno sožalje!

Pa še nekaj moramo ob tej priložnosti na kratko omeniti. Zadnjo nedeljo v juniju je bilo pri nas žeganje, oziroma „semenj“, kakor pravimo pri nas. Imeli smo hvale bogu lepo vreme, kar je pozdravila predvsem mladina, ki se je v Tišlarjevi dvorani veselo vrte-

la. Kar pa je nas starejših smo ostali kar bolj doma in se pogovarjali z znanci, ki so nas ta dan, kakor je pri nas navada, obiskali. — Toliko za danes, drugič pa še kaj več.

Globalnica. Prejšnji teden smo na domačem pokopališču položili k zadnjemu počitku tukajšnjega mesarja Karla Dobernika. Dalj časa je že bolehal, bil je tudi nekaj časa v bolnišnici, kjer so ga operirali na danki. Toda nič ni pomagalo, za ozdravljenje ni bilo več nobenih izgledov.

Rajni je bil vedno vesele narave, čeprav mu sreča ni bila vedno mila. Pred vojno se je namreč z motornim kolesom tako hudo ponesrečil, da dolgo časa ni mogel na noge. Posledice te hude nesreče je čutil vse svoje življenje. Hoditi je mogel le s težavo in zelo počasi. Dolgo časa tudi ni mogel izvajati svojega poklica.

Ženi in hčerki, ki ju rajni zapuščja, ter vsem ostalim sorodnikom izrekamo naše iskreno sožalje.

Št. Vid v Podjuni. — Dne 22. junija t. l. zvečer se je Albert Hobl, po domače Kozvov na Lazah vračal s kolesom iz Vesel proti svojemu domu. Med potjo, blizu domače hiše, je se pripeljal za njim Lah Vid in vsled nepredvidne vožnje s tako silo treščil v njega, da ga je podrl na tla. Vsled tega padca je Albert Hobl utrpel precejšnje poškodbe in so ga morali takoj odpeljati v deželno bolnišnico v Celovec. Poškodovan je na obrazu, precej ranjeno pa ima tudi desno oko, vendar ni nobene nevarnosti. Želimo mu čim prejšnje okrevanje.

Celovec. Po podatkih statističnega urada od 10. oktobra 1949 živi v Celovcu 62.753 prebivalcev. Po poklicih se delijo tako: kmetje 195 moških, 91 ženskih, skupno 286; kmečki delavci: 253 moških, 149 ženskih, skupno 402; privatni nameščenci: 2786 moških, 2167 ženskih, skupno 4953; javni uradniki in nameščenci: 3443 moških, 975 ženskih, skupno 4418; pomožni delavci: 4192 moških, 1984 ženskih, skupno 6176; strokovni delavci in profesionisti: 4981 moških, 649 ženskih, skupno 5540;

obrtniki: 1371 moških, 339 ženskih, skupno 1710; trgovci: 523 moških, 128 ženskih, skupno 651; prosti poklici: 492 moških, 261 ženskih, skupno 753; upokoјenci: 1312 moških, 1430 ženskih, skupno 2742; rentiki: 970 moških, 2033 ženskih, skupno 3003; razni: 588 moških, 676 ženskih, skupno 1264; sobarice in kuharice: 1383; gospodinjstvo: 12.906; dijaki: 592 moških, 272 ženskih, skupno 864. — Od skupnega prebivalstva je 15.702 otrok in mladoletnih pod 18 let, med temi 7822 moških in 7880 ženskih. Neporočenih je: 6703 moških in 7396 ženskih, poročenih 13.313 moških in 12.945 ženskih, vdovcev 801 moški in 3988 ženskih, ločenih 791 moških in 1414 ženskih oseb.

Kotmara ves. — Kar tri poroke smo imeli pri nas v zadnjih štirinajstih dneh. Albin Ternjak, pd. Kajžnikov iz Čahorič, si je izvolil za svojo življenjsko družico Elzo Beguš, ki je doma kar na vasi, in jo dne 2. julija pripeljal na svoj dom. Tako je zavedna slovenska Kajžnikova hiša dobila mlado gospodinjjo. Albin je bil dalj časa tajnik našega Slovenskega prosvetnega društva „Gorjanci“, vnet igralec in tudi pevec. Ženitovanje je bilo v Plajerjevi gostilni in vsi, gostje in škurti, smo se dobro imeli. Prišli so tudi pevci, ki so pozno v noč prepevali naše prelepe slovenske pesmi.

Isti dan je imel poroko tudi Polde Lajčahar, pd. Habnerjev iz Ročice. Polde je šel po nevesto na Žihpolje in kdor Pavlo — tako ji je pač ime — pozna, ve da bo dobra in pridna gospodinja. Živela bosta v Ročici, kjer jim je Poldetov oče postavil lepo hiščico. Polde pa bo dobil tudi očetov mlin. Svatovščina je bila pri Kanonarju in pozno v noč smo se veselili z novoporočencema.

Teden prej pa sta sklenila zakonsko zvezo Filip Esel na Vrudih in Ana Podlesnik iz Vetrinja. Filip je delavec in ima na Vrudih malo hiščico, kjer bosta zdaj skupno živele.

Vsem trem mladim zakonskim parom iskreno čestitamo in jim želimo obilo sreče v nadaljnjem življenju.

Imeli pa smo tudi žalost. V ponedeljek preteklega tedna je v 76.

letu starosti umrl tukajšnji kovač Alojz Štangl. Rajni je bil vseskozi zaveden član naše narodne družine in se že od svojih mladih let udeleževal v našem narodnem gibanju. Na vsaki prireditvi je bil in na vsakem sestanku in tako dajal zgled vsem ostalim. Tak je ostal do svoje zadnje ure: zvest svoji zemlji in svojemu narodu, ki ju je brezmejno ljubil.

Pogreb dragega rajnega je bil v četrtek. K zadnjemu počitku smo ga položili na domače pokopališče v domačo slovensko zemljo, za katero se je vse svoje življenje nesebično žrtvoval. Mnogo ljudi od blizu in daleč ga je spremilo na njegovi zadnji poti. Saj ga je poznala vsa bližnja in daljna okolica. Ob grobu mu je v slovo zapel tudi domači pevski zbor.

Naš dragi rajni, ki smo ga vsi spoštovali, naj v miru počiva v domači slovenski zemlji, zaostalim pa naše iskreno sožalje.

Kakor smo že pred kratkim omenili, se je v Št. Gandolfu pojavila nevarna svinjska ohromelost, ki je že marsikomu prizadejala občutno škodo. Pri Rutarju so odpeljali vseh sedemnajst svinj, po dve pa tudi pri Prušniku in Mežnarju. Po vsej verjetnosti bodo tudi pri teh dveh hišah pobrali vse, saj se ta nevarna bolezen vedno bolj razširja. Bomo morali biti pač malo bolj previdni kakor smo bili morada doslej, da nam svinjska ohromelost ne napravi še več škode.

Železna Kapla. Dočim avstrijski oskrbovalni uradi šlevilnim partizanskim invalidom, vdovam in sirotam niso priznali upravičenih podpor, odnosno le v skrajni nezadostni meri, je to storila Jugoslavija. Ta socialni akt socialistične Jugoslavije nekaterim ljudem ne gre v račun, vsled tega se je v okolici Železne Kaple v Beli, Remšeniku in Obirskem primerilo, da je neki FSS-ovec stikal za ljudmi, o katerih je račun, da jim je Jugoslavija priznala rento in jih izpraševal, koliko podpore dobijo iz Jugoslavije in podobne stvari s prozornim namenom, da bi ljudi begal in vznemirjal. Tako je sitnaril pri Slugi Mihi v Beli, Beve Mariji v Remšeniku in Strugl Mariji na Obirskem. Značilno je, da je pri tem izpraševanju naenkrat znal slovensko, dočim enkrat, ko je bila pri njemu po opravih Beve Marija ni hotel znati ter se je poslužil tolmača. Mislimo, da to veliko razumevanje jugoslovanskih oblasti za partizanske žrtve ni nikomur v škodo in nikogar ne obremenjuje. Zato je sedanja skrb tukajšnjih oblasti zelo značilna in sumljiva.

105

PREŽINOV
VORANCI

POŽGANICA

„Rekel sem vam: Počakajte, počakajte, dokler se stvari ne uredi. Vi ste pa hoteli z glavo skozi zid! Zdaj vas ima uprava v rokah, po zakonu vas lahko pritisne! Povrhu je še devet grofovskih najemnikov zraven. To je še slabše. Veste, kaj se iz tega lahko izcimi...?“

„Kaj pa?“

„Da vam zapade pravica do najemnine...“

„Kakega strelaka! Saj je vendar Jugoslavija...“ se je zadr Verhun.

„Moj sin je dal življenje za Jugoslavijo!“ se je oglašila Močivka.

Gerent se je znašel v zagati, iz katere se je skušal izkupati najprej s čohanjem za tilnikom, potem pa z besedami:

„Jugoslavija... To je res! Toda tudi mi moramo ravnati po zakonu.

Kadar bodo stvari urejene, bo agrarna reforma in takrat pridete tudi vi na svoje. — Danes sem vas poklical, da vam povem, kako mislim, kako občina misli: Potegnite živino s Požganice — pa je stvar rešena! Gozdna uprava odstopi od vsake odškodnine — če zlepa storite. Napravite to in vse bo v redu. Poslušajte me!“

Gerent je dvignil oči, da vidi, kako so učinkovale njegove besede; videl pa je skoraj same hladne, da celo sovražne obraze, izvzemši enega samega para oči tam v tretji vrsti... Že je hotel zgrabiti za bilko, ko mu je Nicnar prestrigel besedo.

„Mi nismo prišli na občino zato, da nas obtožujete, temveč, da nas branite. Občina je zdaj slovenska in nas mora braniti...“

„Saj vas tudi branimo! Ali mislite, da bi bila stvar tako preprosta, če bi se občina ne bila postavila za vas?“

Gerent Požeg je spet pogumno gledal po skupini.

„Kaj pa ti praviš, Stana?“ je rekel naglo, ko je zagledal tisti par oči... „Ti si največji lastnik v Jazbini in si najbolj prizadet!“

V sobi je nastal mučen, a silno napet mir; tisti par tujih oči se je povsili, potem pa je iz skupine zahrkal suh glas:

„Pravim — če hujšega ni, potem je dobro. Zdaj je že tako zima pred durmi in pozimi ne moremo pasti živine po Požganici...“

„Tako je prav, Stana!“ mu je pritrdil gerent. „Škode nimate nobene in potem imate čas, da se kako drugače potegnute za svoje pravice. Medtem bo nemara tudi že agrarna reforma...“

„Potem bomo pa glasovali...!“ je nenadoma z zlobnim glasom vskakal vmes Naraglav, ko je gerent že mislil, da je zmagal.

„Kaj?...“ je zazijal gerent, tajnik Košuta pa se je hrupno obrnil na svojem stolu.

„Saj bo plebiscit...?“

Gerenta je do oči zalila rdečica. Vsi so videli, kako mu igrajo gube na zalitem tilniku, in vsa Jazbina se

je ob tem prizoru škodoželjno nasmihala. Trajalo je precej časa, preden se je gerent Požeg zavedel in se začel kopati iz zadrege.

„Kakšne neumnosti in čenče pa pljuvate tukaj? Na Koroškem ne bo nikoli plebiscita. Kar je naše je naše, in kar smo zasedli, ne bomo nikdar več izpustili!“ Nato je skušal hitro in kratko končati.

„Mislim, da je zdaj najbolj storiti, kar je tudi Stana svetoval: Odženite živino s Požganice. Za zlođeja, mehda vendar ne mislite držati živino na planini tudi pozimi? Potem bomo pa videli. Mi bomo z vami, samo poslušali nas morate...“

Zmotila so ga vrata, ki so se na nagloma odprla; v sobo je z mogočnim ropotom stopil Repežev Rok...

„Kaj pa je?“ je jezno planil gerent Požeg, ki tega fanla, pojavljajočega se kakor divja jaga povsod tam, kjer ga ne bi bilo treba, ni mogel trpeti.

„Nič!“ je dejal Rok s samozavestnim, skoraj prezirljivim glasom; „le prepričati sem se hotel, kaj delate z Jazbino...“

Gerent Požeg ga je hotel že nagnati, pa si je zaradi vpliva in zaslug njegovega očeta premislil ter rekel s pikrim glasom:

„To bomo že sami opravili — vse je v redu!“

NEKAJ O DAKTILOSKOPIJI

Kaj je pravzaprav daktiloskopija? Zločinci in tatovi se te vede najbolj boje

Če pogledamo površino človeškega telesa, potem bomo ugotovili, da koža ni povsem gladka, temveč ima razne luknjice in tudi številne črte, ki so ponekod bolj debele in redke, drugod bolj tanke in goste. Prav posebno številne in goste črte najdemo na spodnji strani prstov na rokah. Če prste roke natančneje pogledamo, zlasti pod povečalom, opazimo, da je koža na spodnji strani prstov razrazena s številnimi brazdami, ki tečejo v raznih smereh in ki so proti koncu prstov vedno bolj goste. Tega svojstva kože na prstih rok se poslužuje tudi moderna kriminalistika v borbi proti zločinom. Obstoji posebna veda — daktiloskopija, ki proučuje ustroj kože na spodnji strani prstov človeških rok, zgolj v svrhu ugotavljanja storilcev kaznivih dejanj.

Daktiloskopija (slovensko bi temu rekli opazovanje prstov) temelji na dveh ugotovitvah znanstvenikov. Po več desetletij trajajočih opazovanjih so ti namreč ugotovili, da ostanejo črte na spodnji strani prstov vse življenje nespremenjene. Druga bistvena lastnost površine kože na prstih človeških rok pa je ta, da so črte kože, ali papilarne črte, kot jih strokovno nazivamo, individualno različne ter da ne najdemo dveh ljudi na svetu, ki bi imela enako razporejene črte na koži prstov. In to niti ne na enem prstu, kaj šele na vseh desetih! Ugotovljeno je tudi, da se razpored črt niti ne podeduje in da imajo otroci bistveno drugačne linije črt, kot njih starši, in celo dvojčki, ki so sicer drugače lahko povsem slični. Iz tega izhaja, da si zločinci lahko spremene svojo zunanost, glas ali ponašanje, ne morejo pa si spremeniti črt na rokah, ki ostanejo vedno iste in ki enakih nima nihče na svetu.

Če si natančno ogledamo črte na prstih rok, vidimo, da potekajo te do zadnjega členka prsta vzporedno v večji ali manjši razdalji. Tu pa se navadno na eni strani prsta ena črta oddvoji ali odcepi, navpično dvigne ter v loku zavije na drugo stran prsta. Ta črta oklepa jedro, v čigar okviru so črte najbistvenejše. Tudi črte izven tega okvira ali jedra, kot ga nazivajo strokovnjaki, so prav različno razporejene, niso pa za ugotavljanje identitete tako

velike važnosti. Že s prostim očesom vidimo ob natančnem opazovanju, da se črte na posameznih prstih precej razlikujejo med seboj. Če pa pogledamo prste več ljudi, pa vidimo, da so črte tako različne, da dvojce docela enakih slik sploh ne najdemo.

Moderna kriminalistika razlikuje tri glavne vrste tipov razporejenosti papilarnih črt. Če se na zadnjem členu prsta dvigajo črte do ene strani prsta navzgor in se v obliki loka spuščajo na drugo stran prsta, govorimo o tkz. ločnem črtežu. To je najbolj enostavna, a tudi najbolj redka razporejenost papilarnih črt. Če se črte pričenejo na eni strani prsta, se nato dvigajo proti sredi prsta in se vračajo na isto mesto, od koder so izšle, govorimo o pentljastem črtežu. Teh je največ. Če pa črte kože tvorijo kroge ali elipse, govorimo o krožnem črtežu. Važen znak za razlikovanje posameznih črtežev med seboj predstavlja tkz. delta. Ta nastane tam, kjer se dvojce sosednih črt pričenejo oddaljevati druga od druge ali kjer se ena črta cepi na dvojce. Ker potekajo pri ločnem črtežu črte v loku od enega konca prsta na drugega, delte pri tem črtežu sploh ni. Pentljasti črtež ima

Daktiloskopija v kriminalistiki

Daktiloskopija v kriminalistiki obstoji v tem, da na večini predmetov, ki se jih dotakne človeška roka, ostanejo sledovi prstov. Ti prstni odtisi so sicer nevidni na trdih predmetih kot n. pr. na lesu, steklu ali porcelanu. Toda moderna tehnika pozna metode, kako ti nevidni odtisi postanejo vidni in sposobni za fotografiranje. Sledove storilčevih rok najdemo skoraj pri vsakem kaznivem dejanju. Seveda je potrebna velika pazljivost, da radovedneži in oni, ki zločin odkrijejo, ne pokvarijo sledov ter se ne dotikajo onih predmetov, na katerih utegnejo biti odtisi storilčevih rok. Preiskovalni organi posnamejo nevidne prstne odtise s pomočjo posebnega praška, katerega potresejo po onih delih predmetov, kjer se nadejajo odtisov storilčevih rok. Vsi ti predmeti pa morajo biti docela suhi, a ne posušeni na son-

eno delto, krožni pa najmanj dve in to na vsaki strani prsta. So pa seveda tudi delte prav različne oblike in jih daktiloskopija razlikuje več vrst. Razen tega je možno razlikovanje prstnih odtisov glede na medsebojno lego dveh delt pa tudi še po raznih drugih tipičnih znakih.

Iz tega izhaja, da so slike, ki jih tvorijo črte na prstih rok, prav različne. Obstoje sicer razne tipične oblike črt in njih medsebojnih razmerij, toda kombinacij je nešteto, tako da je precizno označevanje posameznih črtežev precej komplicirano. V ta namen obstoje razni sistemi, od katerih je najpreprostejši sistem jugoslovanskega rojaka Vučetiča, ki ga je ta pričel uporabljati konec preteklega stoletja v Buenos Airesu, kjer je bil v službi pri kriminalni policiji. Po njegovem sistemu se slika črt na koži prstov označuje s številkami, ki so razporejene v obliki ulomka. Pri tem predstavlja števec sliko prstov desne roke, imenovalce pa sliko leve roke. Seveda Vučetičev sistem ne zadošča za podrobnejše označevanje vseh posebnosti na posameznih prstih. Zato so uvedli razne podklasifikacije, ki pa imajo vse za osnovo Vučetičevo formulo.

cu ali na peči. Čim je prah potrešen, posnamejo strokovnjaki kriminalne policije prstne odtise na ta način, da položijo nanj posebno kožico, slično fotografskemu filmu, nakar odtise fotografirajo. Prstne sledove na papirju pa ne potrešajo s prahom, temveč jih napravijo vidne na ta način, da jih izpostavijo

učinku jodovih plinov in jih nato fotografirajo. Seveda pa zahteva vse to delo velike pozornosti in izkušnosti.

Ko so prstni odtisi enkrat posneli in fotografirani, imajo preiskovalni organi sliko storilčevih prstov. Oblastva, ki jim je poverjeno ugotavljanje prstnih odtisov in odkrivanje zločincev, vodijo točne kartoteke s prstnimi odtisi vseh zločincev, ki so že imeli opravka z njimi. Razen kartoteke v večjih mestih obstoji navadno v vsaki državi še kartoteka, ki poseduje prstne odtise vseh večjih zločincev iz vse države in tudi iz inozemstva. Primerjava prstnih odtisov aretiranege osumljenca, ki taji svojo identiteto, z onimi, ki jih preiskovalno oblastvo že ima v svoji zbirki, ne predstavlja nobenega problema. Enako tudi ni težka primerjava prstnih odtisov, najdenih na kraju zločina, s prstnimi odtisi osumljenca. Mnogo težji problem pa predstavlja primerjava prstnih odtisov, ki jih posnamejo na kraju zločina, z onimi, ki se nahajajo v kartoteki policijskih oblasti. Prstni odtisi, najdeni na kraju zločina, so navadno zabrisani, nejasni in se ne tičejo vseh prstov, temveč le nekaterih. Naloga kriminalno — preiskovalnih oblasti pa je ugotoviti zločinca na podlagi dokazov, ki so na razpolago. Ker obstoje v daktiloskopskih kartotekah slike prstnih odtisov glede vseh desetih prstov človeških rok in so tudi vse formule, po katerih se primerjava vrši, prilagodene desetprstnemu sistemu, bi bilo na podlagi odtisov enega ali več prstov, najdenih na kraju kaznivega dejanja, nemogoče ugotoviti zločinca. Zato obstoji pa posebna enoprstna klasifikacija, katere bistvo je v tem, da imajo policijska oblastva najpodrobnejše slike vsakega prsta vseh večjih kriminalcev. Vsekakor pa predstavlja ugotavljanje zločincev na podlagi odtisov enega ali več prstov težaven problem, ki ga uspešno rešijo lahko samo strokovnjaki z dolgoletno prakso.

Ljudje umirajo vedno starejši

Vedno bolj se kažejo pogoji, da bo postal človek stoletnik. Pred petdesetimi leti je v najbolj civiliziranih državah umrlo v enem letu 20 pa tudi 24 oseb na tisoč prebivalcev. V poslednjih petdesetih letih pa se je umrljivost izredno zmanjšala. Res pa je, da se je v tej dobi zmanjšalo tudi število roj-

stev, kajti rojstva precej vplivajo na umrljivost; otroci namreč pogosto umirajo. Takoj pa lahko poudarimo, da se je zmanjšala tudi umrljivost otrok. Pred petdesetimi leti je umrlo najmanj 24 odstotkov otrok v starosti do enega leta, danes pa znaša umrljivost otrok v civiliziranih deželah 10 odstotkov in še manj.

Iz teh podatkov sledi, da umirajo ljudje v manjšem številu in da torej živimo mnogo več let kakor so živeli naši predniki.

Mnogi govore o tem, da so narodi iz starejših dob človeške zgodovine dosegli izredno starost, vendar nima tako govorjenje nikake znanstvene opore.

Ako primerjamo podatke o umrljivosti v bližnji preteklosti, opazimo, da se je izredno povečala starost žena, v nekaterih deželah, n. pr. na Švedskem, dosežejo žene povprečno starost 68 let. V splošnem se ni povečalo število stoletnikov, vendar pa se je povečalo število starcev.

Vsekakor pa niso ti podatki preveč razveseljivi za razna podjetja, ki se bavijo s starostnim zavarovanjem.

Jazbina je stavila še celo kopo vprašanj, toda gerent Požeg je izgubil poslednjo trohico potrpežljivosti in začel siliti k odhodu. Počasi so se Jazbinci le izmotali iz pisarne in se usuli na cesto.

Bolj kakor z uspehom so bili zadovoljni s potekom razgovora. Med podboji hišnih vrat jih je že prestrižl šantač.

„Kako je?“

„Nič in vse! Boj se bo še dalje vodil!“ mu je rekel Nicnar.

Zunaj jih je obstopilo ljudstvo, ki ga je bilo kmalu petkrat toliko kakor Jazbincev. Vsa gruča se je pomikala proti Matevževi gostilni, kamor so Jazbinci navadno zahajali. Visoko nad glavami se je majala glava Repeževega Roka, poleg njega pa je frfotala haderca Močivke...

Zunaj je stopil Stana k Smerdohu in Nicnarju in rekel:

„Mislim, da je tako prav! Kdaj bomo pa gonili?“

Bil je očitno zbežan.

Oba sta ga pogledala po strani, potem pa rekla:

„Ti bi menda rad pod cesto zavozil...?“

Stana se je vgriznil v ustnice, njihov glas, njihov pogled ga je zapekel:

„Prekleti šantač — — — ali me je res videl — takrat?“

Jazbina je pila vse popoldne, najprej pri Matevžu, potem pa je v spremstvu drugih hodila od krčme do krčme in polnila vse ceste z vpitjem in hruščem. Dan je bil lep in sonce je vlivalo v kotlino svoje rumene in mlačne žarke, ki so vso naravo ovijali v prijetno prazničnost.

Pri Matevžu se je šantač na vsem lepem izvil iz družbe in ni ga bilo pol ure. Ko se je vrnil, mu je sledil tik za petami mlad golobrk človek kakih dvajset let, z velikimi lasmi, katere si je neprestano popravljal z roko. Mladi mož je skoraj preplašen obstal pri vratih gostilniške sobe, ki je pokala od hrupa in vpitja. Šantač je stopil k mizi, pri kateri je sedel Nicnar s Kopišarjem, Naraglavom in še z nekaterimi drugimi, in prvega nekaj zašepetal. Nicnar je dvignil glavo, se ozrl na človeka pri vratih, ga premeril od nog do glave, potem mu pa s prstom pomignil k mizi. Človek je pristopil.

„Vi bi nam hoteli pomagati, kaj...?“ je rekel Nicnar z visokim glasom.

„Jaz sem učitelj Buzaron! Imam zveze in agrarna vprašanja me zelo zanimajo!“ se je predstavil gost.

„Buzaron... torej Buzaron! To mi je všeč! Ha-ha!“ se je smejal že pijani Naraglav.

Potem je natočil pol kozarca vina, ga potisnil pred učitelja in zavpil:

„Na, pij, Buzaron buzaronasti...!“

Učitelj Buzaron je bil v očitni zadregi. Kopišar in Nicnar, ki sta bila še pri sebi, sta to opazila in Kopišar je z laktjo odrinil pijanega Naraglava v stran.

„Počakaj, najprej se bomo z gospodom zmenili — potem bomo pa pili.“

„Veste, za kaj gre?“ je vprašal Nicnar.

„Ta gospod mi je pravil!“ Buzaron je pokazal šantača.

„Ali bi nam mogli pomagati?“

„To bi že le videli. Treba bi se bilo najprej pogovoriti. Zadeva je predvsem politične narave — kakor vse kaže!“

„Tako je!“ se je vmešal vmes Repežev Rok in udaril s pestjo po mizi.

Nicnar je malo pomislil, potem pa dejal:

„Ali bi ne prišli kar k nam v Jazbino? Še to nedeljo? Kar k meni, prvemu in edinemu kmetu na desno za potokom...“

(Dalje)

Izdajatelj, lastnik in založnik lista: Dr. France Petek, Velikevec. Uredništvo in uprava: Celovec, Gasometergasse 10, telefon 1624/4. Za vsebino odgovarja: France Košutnik. Tisk: Robitschek & Co., Wien VIII., Hernalsergürtel 20. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: Klagenfurt 2, Postschließfach 17.